

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ПЕТТИ ОДДЕЛ

ОДЛУКА

Апликација број 41790/16
Кадри ЕРЈУЗ
против Република Северна Македонија

Европскиот суд за човекови права (Петти оддел), заседавајќи на 14 октомври 2021 година во Совет составен од:

Mārtiņš Mits, *Претседател*,

Jovan Plevski,

Ivana Jelić, *судии*,

и Martina Keller, *заменик секретар на одделот*,

Имајќи ја предвид горенаведената апликација поднесена на 12 јули 2016 година,

Имајќи ги предвид произнесувањата поднесени од страна на тужената Влада и произнесувањата поднесени како одговор од страна на апликантот,

По разгледувањето, одлучи како што следува:

ФАКТИ

1. Апликантот, г. Кадри Ерјуз, е турски државјанин, роден во 1958 година и живее во Истанбул. Тој беше застапуван пред Судот од страна на г. С. Ристески и г. С. Поп-Ангелов, адвокати кои работат во Скопје.

2. Владата на Република Северна Македонија беше застапувана од нејзиниот агент, г-а Д. Џонова.

3. Според членот 36 став 1 од Конвенцијата и правилото 44 став 1 (а) од Правилата на Судот, Владата на Република Турција беше известена за нејзиното право да се вмеша во овој случај, но истата не изрази желба да го стори тоа.

Околностите на случајот

4. Фактите во овој случај, како што се поднесени од странките, може да се сумираат на следниот начин.

5. На 11 август 2010 година, апликантот управувал со автобус во сопственост на компанијата Ј.Т., на редовна релација за Истанбул и бил запрен од царинските службеници на тужената држава на граничниот

премин Деве Баир. На прашањето дали има нешто што да пријави на царинската служба, тој одговорил дека нема ништо за пријавување. По извршениот детален личен претрес и претрес на автобусот, а за што Царинската управа изготвила и соодветни записници, пронајдени се непријавени девизи во износ од 18.000 евра и 60.000 швајцарски франци.

6. Девизните средства пронајдени при претресот биле привремено одземени, бидејќи нивниот износ го надминувал дозволеният законски лимит на девизи што можат да се внесат во тужената држава, без да се пријават на царина. За тоа, истиот ден Царинската управа му издала потврда на апликантот и изготвила записник кој што апликантот не сакал да го потпише. Тие исто така на апликантот му издале и платен налог за сторен прекршок, кој што апликантот одбил да го плати.

7. На 12 август 2010 година, на барање на Царинската управа, за поведување прекршочна постапка против апликантот, одржана е расправа пред Комисијата за одлучување по прекршок (во натамошниот текст: Комисијата). Според записникот од одржаната расправа, апликантот изјавил дека од страна на сопственикот на компанијата во која тој работел, г. Ф.Т., му биле дадени девизи во готовина во износ од 60.000 швајцарски франци и 28.000 евра, за да ги однесе во Истанбул. Тој знаел дека носењето на голема сума на девизи не е дозволено. Понатаму, апликантот изјавил дека дваесет и осум години работел како возач на автобус во друга фирма, фирмата Ј. и дека никогаш не патувал носејќи голема сума на девизи. Притоа апликантот додал дека одговорил негативно кога бил прашан од царинските службеници дали има нешто да пријави, и дека откако бил извршен личен претрес и претрес на возилото средствата биле пронајдени во неговите задни џебови. Записникот од извршеното сослушување бил потпишан од апликантот.

8. На 19 август 2010 година, во текот на прекршочната постапка, апликантот тврдел, дека средствата биле подигнати од банкарската сметка на компанијата Ј. во Република Турција, во износ од 77.000 евра и 172.000 швајцарски франци и биле дадени како заем на Ф.Т., сопственик на компанијата Ј.Т. во тужената држава, за да може истите да ги инвестира во тужената држава. Апликантот приложил и докази во врска со тоа, вклучувајќи документ за регистрација од компанијата Ј. во Република Турција, банкарски потврди за подигнување на средствата и договор за заем.

9. На расправата одржана на 7 април 2011 година, апликантот и сведоците Ф.Т. и К.Ј. дале свои изјави. Според записникот од таа расправа, Ф.Т. се согласил со сето она што апликантот го тврдел на расправата што била одржана на 19 август 2010 година (види параграф 8 погоре) и додал дека тој е сопственик на компанијата Ј.Т. во тужената држава и дека компанијата Ј. во Република Турција била сопственост на неговиот брат. Апликантот, воглавно се придржувал до неговата прва изјава дадена на 12 август 2010 година (види параграф 7 погоре), но додал и дека износите на средствата што му биле дадени од Ф.Т. биле во висина од 60.000 швајцарски франци и 18.000 евра, и дека царинските

органи му рекле да ги испразни џебовите, без да му дадат можност да ги пријави средствата.

10. На расправата одржана на 17 март 2013 година, како сведок бил сослушан М.Т., сопственикот на компанијата Ј. од Република Турција. Тој во целост се согласил со изјавите што ги дал неговиот брат, Ф.Т., на сослушувањето одржано на 7 април 2011 година (види параграф 9 погоре).

11. На 7 ноември 2014 година, по три повторни одлучувања, Комисијата донела ново решение, утврдувајќи дека апликантот е сторител на прекршок и му изрекла глоба од 1.500 евра. Комисијата исто така изрекла и посебна мерка за безбедност, одземање на средствата во висина од 18.000 евра и 60.000 швајцарски франци. Комисијата се повикала, меѓу другото, на записниците од 11 и 12 август 2010 година, записниците од одржаните расправи на 7 април 2011 година и 17 март 2013 година и на фотодокументацијата.

12. На 4 март 2015 година, Управниот суд ја одбил жалбата на апликантот и ја потврдил одлуката на Комисијата како законита. Судот за прв пат утврдил, *inter alia*, дека апликантот во моментот кога бил претресен на границата, всушност кај себе имал суми од 60.000 швајцарски франци и 28.000 евра, дека му биле вратени 10.000 евра (во согласност со Законот за девизно работење и Одлуката на Владата за условите и висината на износот на ефективни странски пари и чекови кои можат да се внесуваат или изнесуваат од државата) и дека остатокот од средствата бил конфискуван. Апликантот ја оспорил пресудата на Управниот суд и побарал половината од конфискуваните средства да му бидат вратени и постапката да биде запрена поради застареност.

13. На 5 ноември 2015 година, Вишиот управен суд ја прифатил жалбата на апликантот, ја укинал одлуката на Комисијата од 7 ноември 2014 година и ја запрел постапката во согласност со членот 58(4) од Законот за девизно работење, бидејќи делото застарело на 11 август 2015 година. Судот не донел одлука за одземените средства. Пресудата му била доставена на апликантот на 12 јануари 2016 година.

14. На 14 јануари 2016 година, Вишиот управен суд го отфрлил барањето на Царинската управа за дополнување на одлуката од 5 ноември 2015 година, во врска со изречената посебна мерка за безбедност и конфискуваните средства, за кои немало правосилна одлука. Судот оценил дека, во согласност со членот 364 (1) од Законот за парнична постапка, само жалителот (апликантот во овој случај), во постапката пред второстепениот суд, имал право да бара дополнителна одлука во врска со одземените средства и со посебната мерка за безбедност и тоа во рок од петнаесет дена од приемот на второстепената одлука (во овој случај, онаа на Вишиот управен суд од 5 ноември 2015 година). Министерството за финансии во оваа постапка не било жалител. Потоа, на 15 февруари 2016 година, апликантот поднел барање до Царинската управа за враќање на одземените средства, за кои не била донесена правосилна судска одлука, но исто така и се жалел дека не добил никаков одговор.

ЖАЛБА

15. Апликантот се жалеше на одлуката на управните органи да му ги одземат средствата во висина од 18.000 евра и 60.000 швајцарски франци, бидејќи истите ги немал пријавено на царинските органи. Тој се повика на членот 1 од Протоколот број 1 на Конвенцијата, кој гласи:

„Секое физичко или правно лице има право на мирно уживање во својата сопственост. Никој не смее да биде лишен од сопственоста, освен кога станува збор за јавен интерес и под услови предвидени со закон и општите принципи на меѓународното право.

Меѓутоа, претходните одредби, на било кој начин нема да го нарушат правото на една држава да ги спроведува законите што ги смета за неопходни за контрола на користењето на имотот, во согласност со општиот интерес или да обезбеди плаќање даноци или други придонеси или казни.“

ПРАВО

А. Поднесоци на странките

16. Владата, повикувајќи се на *Eliseev and Ruski Elitni Klub v. Serbia* (бр. 8144/07, § 33, од 10 јули 2018 година) и *Dagostin v. Croatia* (бр. 67644/12, § 24, од 23 мај 2017 година), тврдеше дека апликантот немал статус на жртва. Особено, тоа што во домашната постапка никогаш не било спорно дека одземените средства не му припаѓале на апликантот. Владата понатаму тврдеше дека апликантот не ги искористил сите домашни правни лекови. Поточно, тој не поднел на време барање за дополнување на второстепената одлука (види параграф 14 погоре) и немал поднесено барање за стекнување без основ во граѓанската постапка, за да му се вратат одземените средства. Во врска со тоа, Владата достави релевантна домашна судска практика со која се поткрепува нивното тврдење дека горенаведените домашни правни лекови биле ефективни. Што се однесува до основаноста на апликацијата, Владата тврдеше дека одземањето на парите, била во согласност со законот, дека се користела во легитимни цели и била пропорционална.

17. Апликантот го оспори тврдењето на Владата дека тој не ги искористил сите домашни правни лекови пред да поднесе апликација до Судот, но не го коментираше нивниот аргумент во врска со неговиот недостаток на статус на жртва во овој случај. Тој изјави дека, бидејќи постапката застарела, повеќе немало основа државата да ги држи конфискуваните средства и дека била должна да му ги врати на апликантот, без да биде поттикната да го стори тоа. Затоа, конфискацијата на средствата била незаконска и непропорционална.

Б. Проценка на Судот

18. Релевантната судска практика во врска со тоа кој може да бара статус на жртва во согласност со членот 34 од Конвенцијата и кој може да тврди дека има повреда на членот 1 од Протоколот број. 1 од

Конвенцијата е сумирана во *Eliseev and Ruski Elitni Klub* (цитиран погоре, § 32) и *Dagostin* (цитиран погоре, §§ 23-24).

19. Судот наведува и дека би морало да се претпостави дека лицето кое поседува одредени ствари има право на сопственост врз нив, се додека не се наведе доказ за спротивното (види *Ziaunys v. the Republic of Moldova*, бр. 42416/06, §§ 30- 31, од 11 февруари 2014 година).

20. Осврнувајќи се на овој случај, Судот на почетокот забележува дека според признанието на апликантот пред домашните органи (види параграфи 7, 8 и 9 погоре) и доказите поднесени во постапката на домашно ниво и пред Судот, конфискуваните средства не му припаѓале нему, туку му припаѓале на Ф.Т., кој потпишал договор и ги добил средствата како заем од компанијата Ј. од Република Турција (види параграф 8 погоре).

21. Дополнително, бидејќи апликантот никогаш не тврдел дека средствата му припаѓале лично нему, самиот факт дека парите биле одземени од него, не е доволен за да може да се утврди дека тој имал „сопственост“ врз средствата за целите на членот 1 од Протокол број 1 од Конвенцијата (види *Eliseev and Ruski Elitni Klub*, цитиран погоре, §§ 34 и 35, и *Dagostin*, цитиран погоре, § 24).

22. Според тоа, апликацијата е некомпатибилна *ratione personae* со одредбите на Конвенцијата во согласност со членот 35 § 3 (а) и мора да биде отфрлена во согласност со членот 35 § 4.

Од овие причини, Судот, едногласно,

Ja прогласува апликацијата за недозволена.

Изготвено на англиски јазик и објавено во писмена форма на 18 ноември 2021 година.

Martina Keller
Заменик секретар

Mārtiņš Mits
Претседател